

Рейтинговий звіт CHNG 007-036 про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	10.10.2003 р.
Дата оновлення:	10.12.2013 р.
Рівень кредитного рейтингу Позичальника:	uaA
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна шкала кредитних рейтингів дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Вихідна інформація

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ» за III квартал та 9 місяців 2013 року у цілому, а також внутрішню інформацію, надану компанією у ході рейтингової процедури.

Рейтингова оцінка ґрунтується на інформації, наданій клієнтом, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Рейтингове агентство не проводить аудиторську перевірку наданої клієнтом інформації.

Положення звіту щодо тенденцій розвитку ринків, на яких працює клієнт, та ризиків, притаманних цим ринкам, ґрунтуються на ринкових умовах і чинниках, що діяли на момент написання звіту.

Рейтинговий звіт не є рекомендацією щодо покупки або продажу цінних паперів. ТОВ «Кредит-Рейтинг» не несе відповідальності за результати кредитних, інвестиційних або господарських рішень третіх осіб, прийнятих виключно на основі інформації звіту.

Деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим, значення певних показників, що наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Історія кредитного рейтингу

Дата	10.10.2003	17.03.2006	16.12.2010	11.03.2011	25.06.2011	30.09.2011	28.12.2011	26.04.2012	14.08.2012
Рівень довгострокового кредитного рейтингу:	uaBBB	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA
Прогноз :	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія:	визначення	підвищення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження
Дата	09.10.2012	20.12.2012	29.03.2013	21.06.2013	26.09.2013	10.12.2013			
Рівень довгострокового кредитного рейтингу:	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA			
Прогноз :	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний			
Рейтингова дія:	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження			

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом **uaA** характеризується **ВИСОКОЮ** кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

**Рівень кредитного рейтингу ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ»
підтримується:**

- наявністю підтримки підприємства з боку держави;
- входженням підприємства до структури Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України», яка займає монопольне становище на внутрішньому ринку природного газу;
- збільшенням обсягу видобутку природного газу за підсумками 9 місяців 2013 року на 37,6% до 1,16 млрд. куб. м (у порівнянні з аналогічним періодом 2012 року), що було забезпечено проведенням підприємством робіт з облаштування діючих та введення в експлуатацію нових родовищ природного газу.

**Рівень кредитного рейтингу ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ»
обмежується:**

- значною залежністю фінансово-господарської діяльності підприємства від державного регулювання;
- наявністю значного обсягу короткострокової заборгованості за банківськими кредитами у загальній структурі зобов'язань підприємства;
- від'ємним значенням чистих грошових потоків від операційної діяльності протягом останніх років та 9 місяців 2013 року;
- потребою галузі у залученні суттєвих обсягів інвестицій, необхідних для стабілізації видобутку вуглеводнів в Україні, а також подальшого розвитку нафтогазового комплексу в цілому.

Основні показники фінансово-господарської діяльності

Основні балансові показники, тис. грн.*

Показник	2009	2010	2011	2012	I кв. 2013	I півр. 2013	9 міс. 2013
Активи	2 438 770	3 236 413	9 542 752	15 221 025	15 387 229	15 384 427	15 488 591
Основні засоби	1 176 275	1 212 054	1 609 996	6 670 173	11 014 812	10 951 624	10 920 668
Запаси	385 064	458 394	971 302	1 297 545	1 304 973	1 347 292	1 368 462
Поточна дебіторська заборгованість	197 691	128 487	4 824 390	1 831 281	1 743 582	1 682 024	1 706 582
Власний капітал	1 571 989	1 585 560	1 647 544	1 570 693	1 608 315	1 614 119	1 640 847
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	271 474	709 758	505 975	781 777	820 328	811 937	801 652
Короткострокові кредити банків	9 000	118 777	449 959	474 584	492 751	522 595	763 440
Поточна кредиторська заборгованість	485 906	289 861	6 704 933	12 222 706	12 422 400	12 354 141	511 971

*фінансову звітність складено за Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

Джерело: фінансова звітність ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ»

Основні показники фінансово-господарської діяльності, тис. грн.*

Показник	2009	2010	2011	9 міс. 2012	2012	I кв. 2013	I півр. 2013	9 міс. 2013
Чистий дохід від реалізації	766 002	874 313	977 655	713 992	987 198	265 001	562 507	846 256
Валовий прибуток (збиток)	181 259	243 977	320 937	260 506	332 824	74 384	133 186	195 582
Операційний прибуток (збиток)	82 552	101 549	231 208	38 533	(184)	45 273	59 493	92 960
Чистий прибуток (збиток)	12 673	21 037	51 989	(128 196)	(218 881)	44 735	51 595	83 120

*фінансову звітність складено за Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

Джерело: фінансова звітність ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ»

Загальна інформація ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ», яке було створено у 1978 році як виробниче об'єднання для освоєння вуглеводних ресурсів Чорного та Азовського морів, зареєстровано 21 серпня 1998 року (код за ЄДРПОУ 00153117). Юридична та фактична адреса: АР Крим, м. Сімферополь, пр. ім. Кірова/ пров. Совнаркомівський, 52/1.

Підприємство входить до складу Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України», яка володіє 100% акцій підприємства.

Основними напрямками діяльності підприємства є геологорозвідка та буріння, видобуток газу, газового конденсату та нафти, переробка газового конденсату і нафти, реалізація газу та нафтопродуктів, транспортування газу, зовнішньоекономічна діяльність (переважно фрахт суден спеціалізованого флоту). Підприємство здійснює діяльність на ринку нафти та газу, які є основними первинними енергоресурсами, що використовуються в Україні.

Операційна діяльність ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ» за підсумками 9 місяців 2013 року характеризувалась наступними основними показниками:

- за перші три квартали 2013 року, у порівнянні з підсумками 9 місяців 2012 року, обсяги видобутку газу зросли на 37,6%, до рівня 1 160,4 млн. куб. м; газового конденсату – на 2,5% (суттєве зростання обсягів видобутку було пов'язано з проведенням робіт з облаштування діючих та введення в експлуатацію нових родовищ природного газу). При цьому спостерігалось деяке скорочення обсягів видобутку нафти – на 4,9%, до 6,4 тис. тонн, а також транспортування природного газу – на 17,8%, до 1 081,5 млн. куб. м;

- за 9 місяців 2013 року проходка в експлуатаційному бурінні склала 8 526,0 м, що становило лише 41,4% від планового показника (-4,4% у порівнянні з результатами 9 місяців 2012 року);

- за період, що аналізувався, підприємством було реалізовано продукції загальною вартістю 617 191,0 тис. грн. (з ПДВ).

- протягом перших трьох кварталів 2013 року підприємством було освоєно суттєвий обсяг капіталовкладень, а також введено в експлуатацію основних фондів та нематеріальних активів. Фінансування робіт здійснювалось переважно за рахунок позик, наданих НАК «Нафтогаз України», а також частково за рахунок власних ресурсів.

Фінансові показники Станом на 30.09.2013 р. валюта балансу підприємства дорівнювала 15 488 591,0 тис. грн. Збільшення на 0,7% протягом III кварталу було пов'язано насамперед зі здійсненням капітальних інвестицій та реалізацією продукції з відстрочкою платежу, у пасиві – переважно за рахунок прибуткової діяльності та залучення позикових ресурсів. У III кварталі 2013 року джерелами формування активів підприємства виступали переважно позикові та залучені

ресурси. При цьому, слід зазначити, що значну питому вагу у структурі власного капіталу займає дооцінка основних засобів.

Таким чином, на кінець III кварталу 2013 року діяльність ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ» частково була забезпечена власним капіталом. Проте, в умовах збереження високого рівня залежності діяльності підприємства від позикових ресурсів (у т.ч. наданих комерційними банками, а також НАК «Нафтогаз України»), структура сформованих активів характеризується значною питомою вагою менш ліквідних активів - основних засобів та незавершених капітальних інвестицій (близько 80% активів підприємства).

За підсумками перших трьох кварталів 2013 року обсяг чистих надходжень від реалізації продукції підприємства істотно зріс на 18,5%, до рівня 846 256,0 тис. грн. у порівнянні з результатами 9 місяців 2012 року (Таблиця 1).

Таблиця 1. Фінансові результати ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ», тис. грн.

Показник	9 міс. 2012 р.	9 міс. 2013 р.	Відхилення, %
Чистий дохід від реалізації продукції, робіт, послуг	713 992	846 256	↑ 18,5
Собівартість реалізованої продукції	453 486	650 674	↑ 43,5
Валовий прибуток	260 506	195 582	↓ 24,9
Інші операційні доходи	94 630	19 246	↓ 79,7
Адміністративні витрати	51 380	50 525	↓ 1,7
Витрати на збут	7 627	9 775	↑ 28,2
Інші операційні витрати	257 596	61 568	↓ 76,1
Фінансові результати від операційної діяльності	38 533	92 960	↑ 141,3
Інші фінансові доходи	706	35	↓ 95,0
Інші доходи	15 098	19 644	↑ 30,1
Фінансові витрати	343	86	↓ 75,0
Інші витрати	4 978	30 579	у 6,1 разів
Податок на прибуток від звичайної діяльності	177 191	0	-
Чистий прибуток (збиток)	(128 196)	83 120	-
ЕБІТДА (за останні 12 міс.)	334 654	377 940	↑ 12,9
Валова рентабельність, %	36,5	23,1	↓ 13,4 в. п.
Операційна рентабельність, %	5,4	11,0	↑ 5,6 в. п.
Рентабельність діяльності, %	*	9,8	-
Рентабельність ЕБІТДА, %	46,9	41,0	↓ 5,9 в. п.

*від'ємне значення

Джерело: за даними фінансової звітності ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ»

За підсумками 9 місяців 2013 року операційна діяльність підприємства була прибутковою, прибуток склав 92 960,0 тис. грн., чистий прибуток дорівнював 83 120,0 тис. грн., що також позитивно позначилось на показниках операційної рентабельності та рентабельності діяльності.

Позитивні результати діяльності підприємства було забезпечено як збільшенням видобутку природного газу, так і невідображенням зобов'язань з податку на

прибуток за підсумками I-III кварталів 2013 року. Що у свою чергу було обумовлено змінами у Податковому кодексі, згідно з якими з 1 січня 2013 року ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ» визначає зобов'язання з податку на прибуток щорічно (раніше щоквартально), таким чином у кварталній звітності вищевказані зобов'язання не наводяться. При цьому підприємство щомісячно сплачує авансовий внесок з податку на прибуток у розмірі 1/12 нарахованої до сплати суми податку за попередній рік.

Боргові інструменти Одночасно з використанням фінансової допомоги, наданої НАК «Нафтогаз України», ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ» для фінансування поточної діяльності залучає кредитні ресурси комерційних банків, станом на 30.09.2013 р. сумарна заборгованість за кредитами дорівнювала 797 863,9 тис. грн.

Боргове навантаження Протягом III кварталу 2013 року чистий борг підприємства збільшився на 39,1%, до рівня 792 100,9 тис. грн. (обсяг чистого боргу розраховано без урахування наданої фінансової допомоги від НАК «Нафтогаз України»), що було пов'язано зі зростанням заборгованості за діючими банківськими кредитами, а також залученням нових позикових ресурсів (Таблиця 2).

Таблиця 2. Показники боргового навантаження ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ», тис. грн.

Показник	2009	2010	2011	9 міс. 2012	2012	I кв. 2013	I півр. 2013	9 міс. 2013
Чистий борг (без урахування поворотної фінансової допомоги)	461 025	671 198	364 682	422 348	472 171	488 501	569 497	792 100,9
ЕВІТДА (за останні 12 місяців)	188 104	193 978	349 873	334 654	251 728	338 371	327 314	377 940
Співвідношення чистого боргу та ЕВІТДА, разів	2,5	3,5	1,1	1,3	1,9	1,4	1,7	2,1

Джерело: фінансова звітність ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ», розрахунки Рейтингового агентства «Кредит-Рейтинг»

Станом на 30.09.2013 р. показник співвідношення чистого боргу та ЕВІТДА продемонстрував зростання до 2,1 (станом на 30.06.2013 р. – 1,7), проте в цілому рівень боргового навантаження підприємства залишився на помірному рівні.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ» підтверджено на рівні **uaA**, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Начальник відділу корпоративних рейтингів

О. В. Чорноротов

Додатки

Балансові дані ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ», тис. грн.*

Актив	2008	2009	2010	2011	2012	I півр. 2013	9 міс. 2013
I. Необоротні активи	1 713 033	1 823 017	1 993 734	3 603 253	11 950 541	12 288 942	12 380 141
Нематеріальні активи	11 610	12 281	14 392	15 515	21 012	20 951	18 855
Незавершені капітальні інвестиції	434 778	457 339	613 810	1 847 240	5 192 129	1 249 673	1 373 924
Основні засоби	1 132 320	1 176 275	1 212 054	1 609 996	6 670 173	10 951 624	10 920 668
Довгострокові фінансові інвестиції	23 479	23 517	7 556	1 883	1 883	1 882	1 882
Довгострокова дебіторська заборгованість	110 846	152 461	145 922	128 619	65 344	64 812	64 812
II. Оборотні активи	739 489	615 753	1 242 679	5 939 499	3 270 484	3 095 485	3 108 450
Запаси	280 636	385 064	458 394	971 302	1 297 545	1 347 292	1 368 462
Дебіторська заборгованість за товари та послуги	36 942	59 882	26 958	62 695	51 061	49 522	103 283
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом, за виданими авансами	15 100	9 229	43 194	249 240	1 441 966	1 515 277	1 488 800
із внутрішніх розрахунків	135 054	8 972	571 579	4 357 992	287 545	97 881	94 194
із внутрішніх розрахунків	161 047	87 926	99 058	108 369	33 969	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	70 623	31 682	29 429	46 094	16 713	19 344	20 305
Грошові кошти та їх еквіваленти	9 495	5 276	3 281	99 660	62 015	4 307	5 763
Витрати майбутніх періодів	6 120	7 489	4 742	28 723	25 729	16 456	11 943
Інші оборотні активи	24 472	20 233	6 044	15 424	15 424	45 406	15 700
Баланс	2 452 522	2 438 770	3 236 413	9 542 752	15 221 025	15 384 427	15 488 591
Пасив							
I. Власний капітал	1 562 142	1 571 989	1 585 560	1 647 544	1 570 693	1 614 119	1 640 847
Зареєстрований капітал	376 516	376 516	376 516	376 516	376 516	376 516	376 516
Капітал у дооцінках	661 182	658 775	652 709	669 679	827 502	748 782	746 396
Додатковий капітал	0	0	0	0	0	73 824	71 810
Резервний капітал	54 814	54 965	55 599	56 766	59 428	59 428	59 428
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	469 630	481 733	500 736	544 583	307 247	355 569	386 697
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	518 664	329 985	772 021	569 938	849 447	811 937	801 652
Довгострокові кредити банків	389 857	271 474	152 270	59 578	26 031	9 246	853
Відстрочені податкові зобов'язання	7 466	0	2 656	15 482	45 278	45 278	45 278
Інші довгострокові зобов'язання	0	0	554 832	430 915	710 468	712 370	710 469
Цільове фінансування	61 240	58 511	62 263	63 963	67 670	45 043	45 052
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	371 716	536 796	873 614	7 325 270	12 800 885	12 958 371	13 046 092
Короткострокові кредити банків	5 000	9 000	403 493	449 959	474 584	522 595	763 440
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	45 296	185 827	118 777	93 017	33 571	41 963	33 571
Кредиторська заборгованість за товари та послуги	212 256	190 037	89 542	157 586	526 035	354 565	388 204
Поточні зобов'язання за розрахунками з одержаних авансів, з бюджетом	6 201	4 006	5 557	2 731	11 459	235 798	55 006
зі страхування	30 078	35 514	33 418	68 891	25 496	24 025	42 737
з оплати праці	1 443	2 613	1 808	5 849	10 257	15 431	10 257
із внутрішніх розрахунків	8 691	10 278	10 918	12 195	16 545	25 551	15 767
із внутрішніх розрахунків	21 008	57 631	148 618	6 457 681	11 632 914	0	0
Поточні забезпечення	0	0	0	0	0	30 095	24 778
Інші поточні зобов'язання	35 532	33 714	60 065	72 276	59 765	11 698 771	11 702 826
Доходи майбутніх періодів	6 211	8 176	6 636	5 085	10 259	9 577	9 506
Баланс	2 452 522	2 438 770	3 236 413	9 542 752	15 221 025	15 384 427	15 488 591

Додаток до рейтингового звіту №2

Дані звіту про фінансові результати ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ», тис. грн.*

Показник	2008	2009	2010	2011	9 міс. 2012	2012	I кв. 2013	I півр. 2013	9 міс. 2013
Чистий дохід від реалізації продукції	717 017	766 002	874 313	977 655	713 992	987 198	265 001	562 507	846 256
Собівартість реалізованої продукції	499 235	584 743	630 336	656 718	453 486	654 374	190 617	429 321	650 674
Валовий прибуток (збиток)	217 782	181 259	243 977	320 937	260 506	332 824	74 384	133 186	195 582
Інші операційні доходи	258 446	45 773	33 608	130 262	94 630	70 934	6 018	15 973	19 246
Адміністративні витрати	49 127	51 058	58 195	63 977	51 380	72 785	16 767	33 659	50 525
Витрати на збут	16 231	16 776	13 606	4 454	7 627	8 501	688	8 237	9 775
Інші операційні витрати	234 986	76 646	104 235	151 560	257 596	322 656	17 674	47 770	61 568
Операційний прибуток (збиток)	175 884	82 552	101 549	231 208	38 533	(184)	45 273	59 493	92 960
Доход від участі в капіталі	1 251	1 968	826	0	0	94	0	1 146	1 146
Інші фінансові доходи	54	53	113	113	706	2 239	8	8	35
Інші доходи	15 288	13 298	13 425	21 918	15 098	76 700	7 519	12 217	19 644
Фінансові витрати	37 314	32 577	33 383	18 032	343	363	27	57	86
Втрати від участі в капіталі	3 588	4 069	1 701	770	0	0	0	0	0
Інші витрати	118 276	21 972	36 451	37 017	4 978	23 108	8 038	21 212	30 579
Прибуток (збиток) до оподаткування	33 299	39 253	44 378	197 420	49 016	55 378	44 735	51 595	83 120
Податок на прибуток від звичайної діяльності	39 278	28 014	23 195	145 166	177 191	274 230	0	0	0
Надзвичайні:									
доходи	17 859	2 305	190	5	38	38	0	0	0
витрати	8 736	296	178	270	59	59	0	0	0
Податки з надзвичайного прибутку	127	575	158	0	0	8	0	0	0
Чистий прибуток (збиток)	3 017	12 673	21 037	51 989	(128 196)	(218 881)	44 735	51 595	83 120

*фінансову звітність складено за Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку